

TELEKOMUNIKACIJE

oktober 2008

Telme
Nateg
ali priložnost
za zaslužek?

Digitalna kablaska televizija
Kako si jo predstavlja
UPC in ali prinaša vidne
prednosti?

Apple iPhone 3G
Kako
se obnese?

MNENJE
So nove telekomunikacijske
tehnologije zgolj orodje za večanje
zaslužka prodajalcev opreme?

● Sestankovanje na daljavo ● Poceni video nadzorni sistem ● Sedem evropskih telekomunikacijskih reform!

pimp

Pošlji sms: PIMP KODA na 6161 primer: PIMP 15521 na 6161

PRAVA GLASBA

- Novo! 61029 Saša Lendero - Stoje bom prebolela
- Novo! 61024 Nina Badrič - Kosa
- 61058 Mišo Kovač - Ti si pjesma moje duše
- 61002 Pop Design - Ne bom ti lagal
- 60945 Jasmin Stavros - Vem da je varala
- 60962 Miran Rudan - Na nebo
- 60971 Karma - Temperatura
- 61022 Nina Badrič - Čarobno jutro
- 61017 Klapa Trogir - Bila golubice
- 60886 Špelca - Ne išči me več
- 60883 Sons - Pozabljene strasti
- 60856 Manca Špič - Baila baila baila
- 60838 Karma - Dečko, ajde oladi
- 61067 Tajči - Hajde da ludujemo
- 60909 Mirna Reynolds - Lepi fantje
- 61063 Plavi orkestar - Bolje biti pijan, nego star
- 60884 Stereotipi - Ljubi me
- 61041 Boris Novković - Kuda idu izgubljene djevojke

IGRE

 AIM n' STRIP 35263	 Miss Cherry 35268	 Fantasy Lines 35265
 LANDERS 35266	 Dr. Love 3 35264	 MAU MAU 35267
 Orgasm 35216	 Hugo 35198	 Crashanova 35219

NAMETON

Naloži si kul zvonjenje s svojim imenom!

- Rock'n'roll
- Rock
- Otroško
- SLO Turbo
- Balkan
- Dance
- Reggae
- Hip Hop

Pošlji: PIMP TVOJEIME na 6161
Primer: PIMP PETRA na 6161

CRAZY SOUNDS

 Nora rokoš 47075	 Če ne za gofite ti 47079	 Gazda, telefon ti zvonil 47067	 Jaz zvonim, otroški 45135
 Čuj, nebdč je sporočil poslal 45284	 Macca, sm dobila 47002	 Paše mi, rington 46971	 Stripi 45188
 Bemu mat zvonil telef 45594	 Mogla 46994	 Mogla 47046	 Otroški mega hit 46892

OZADJA

Pošlji: PIMP KODA na 6161

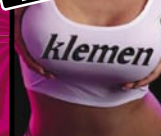
 Moje srce 13177	 13457	 11686	 10760	 I AM A Devil 13250	 10095
 15647	 11854	 Požor 15380	 15623	 The najbolje 12223	 15629
 10754	 11750	 10040	 SLEČEM SE DO NAGEGA ČE SE BOŠ TUDI TI! 13282	 11692	 15536
 Ali ves da... te LJUBIM? 15515	 SUPERBABY 11980	 11823	 Pazi se!! 15656	 15524	 15676

VIDEO

Pošlji: PIMP KODA na 6161

 V troje 30872	 Hišna pomočnica 30820	 Mokra lepota 30801	 Moja čespičica 30694
 Dobazem ti srbo 30859	 Pohoma blondinka 30794	 Poredna punca 30813	 Lepotica v čreim 30790

19014

OSEBNO OZADJE

Polepšaj svoj telefon in si ustvari osebno ozadje z napisom po svoji želji!

Pošlji: PIMP KODA ZELJENABESEDA na 6161
Primer: PIMP 19014 KLEMEN na 6161

Kama Sutra

Doznak do boljšega sezna

Osnovano na starodavni umetnosti Kama Sutra. Prejmi na svoj telefon slike, animacije ali video novih in vznemirljivih položajev!

Pošlji: KAMASUTRA na 6161

Z uporabo storitve potrjujete, da se strinjate s splošnimi pogoji objavljenimi na www.12media.si. Pri naročilu real sounda ali barvne slike, animacije ali videa dobite zaizkazane, preko katerega lahko prenesete naročen motiv. Cena melodij, ozadij, videa je 1,99€ / motiv, Java igre in teme 3,49€. Poslani SMS in prenos podatkov po ceni vašega operaterja. Kompatibilnost: BARVNE SLIKE IN ANIMACIJE: za vse telefone z barvnim zaslonom VIDEO: za telefone s podporo 3GPP. PRAVA GLASBA, FUNTONES, YUGOTONES, CRAZYTONES, NAMETON, PALTON: za telefone s podporo AMR/MP3/RMF/WAV. Člani pimp kluba enkrat tedensko prejmejo ekskluzivno zabavno vsebino po ceni 1,99€. Erotična vsebina je primerna samo za polnoletne uporabnike (18+). Za odstop od pogodbe oz. odjavo iz kluba pošljite PIMP STOP na 6161. Pogodba je shranjena pri podjetju 12media d.o.o. Dostop do pogodbe je možen na sedežu podjetja. Informacije in želje na pimp@12media.si. Ponudba velja do preklica. Izvajalec storitve je 12media d.o.o., Savska cesta 2, Ljubljana.

Nov verižni nateg?

Osnova je zelo preprosta. Uporabnik nameni njihov brežični usmerjevalnik na svoj internetni priključek (ki ga sam plačuje), del brežičnega omrežja je njegov, tisti del, ki seže iz hiše, pa da v uporabo vsem drugim članom. Če bi šlo samo za to, bi na vso zadevo pozabil, saj tudi zdaj zadeva deluje skoraj tako, če uporabniki brežičnih usmerjevalnikov ne poskrbijo za zaščito. Pa ne gre za to. Vse skupaj diši po piramidni prodaji.

OD ČLANA DO TEAM BUILDERJA

Gremo lepo po vrsti. Najprej morate **postati član**, za kar morate **plačati zahtevan znesek** – kupiti pa morate tudi vso potrebno **opremo**. Na tuji spletni strani sem zasledil znesek 35 dolarjev zgolj za pristop, cene opreme pa nisem našel. Saj tudi ni pomembna. Da lahko postanete član, vas mora za to predložiti obstoječ »distributor« torej član, ki gradi poslovno omrežje. Če želite kaj **zaslužiti**, morate svoje **članstvo nadgraditi** v tako imenovanega »Partnerja«, kar stane 285 dolarjev, še bolj pa v »Team builderja« za 1500 dolarjev.

In to je seveda prvi prihodek, ki se razdeli po mreži, pri čemer vam je najbrž jasno, da največ dobi tisti, ki se je celotnega verižnega poslovanja domislil. Ker imajo vsi udeleženci v omrežju določene ugodnosti, kot je medsebojno brezplačno klicanje (prek VoIP-odjemalca v osebnem računalniku ali mobilnem telefonu), in ker so plačali pristopnino, imajo interes, da to uporabljajo. Del komunikacije pa je seveda **plačljiv**, pri čemer spet vsaj na slovenski spletni strani ni konkretnih podatkov. In to je drugi vir prihodkov mreže, deli pa se tako, da člani nad vami dobijo del denarja, ki ste ga porabili. Vsakomur z malo pameti je jasno, da bodo imeli kaj deliti zgolj, če bo mreža

Zadnjič je v moj poštni predal priletelo zanimivo sporočilo, v katerem so me prepričevali o prvem svetovnem brežičnem omrežju, ki mi obenem omogoča, da tudi kaj zaslužim. Pomislil sem na omrežje FON, ki je bilo dejansko prvo na svetu in še vedno deluje na načelu prostovoljstva, pa ni bilo govora o tem, pač pa o neki zadevi, ki mi jo ponuja podjetje Telme iz Singapurja, ki ima podružnice v Rusiji, Venezueli, Braziliji ... same države z močnimi internetnimi omrežji. Cinično, seveda!

Piše: Marjan Kodelja / marjan.kodelja@mojmikro.si

rasla in če bodo njihovi člani uporabljali njihove storitve namesto storitev domačih operaterjev. Mimogrede, tudi ti omogočajo prek internetne telefonije brezplačne klice znotraj lastnega omrežja.

BREZ JASNIH PRAVIL IGRE

Najbolj pa me je zbadla nejasnost oziroma kar odsotnost pravil igre in cen, ki bi morale biti na spletni strani. Vsaka druga beseda je »brezplačni klici«, čeprav je jasno, da klic v fiksno ali mobilno omrežje doma ali v tujino, ne more biti zastoj. Prav tako je jasno, da ni stroškov gostovanja v mobilnem omrežju zgolj v primerih, ko vaš klic prevežejo prek interneta GSM-terminala, kar ni povsod legalno, pa še kakovost zveze je lahko vprašljiva. Nekaj pogojev in cen sem sicer našel na tuji strani v angleškem jeziku, pa še tam so bila zelo megleni.

Če malo bolje preberemo spletni pamflet, ugotovimo še nekaj – če bi res šlo za uspešno podjetje, ki po vsem svetu žanje uspeh za uspehom, mar ne bi na primer najeli koga, ki ima nekaj pojma o prevajanju in vsaj malo smisla za slovenski jezik? To, kar je na tej

strani, je po mojem mnenju neposrečen prevod iz srbo-hrvaščine.

POTREBUJETE »SPONZORJA«

In četudi bi človek padel na vse zgoraj navedene štose in verjel, da bo res pridobil, mora še največje naivneže odvrniti del, ki ga najdete ne spletni strani, glasi pa se: »AKTIVACIJA je mogoča z nakupom enega od aktivacijskih paketov, vendar POZOR, potrebujete SPONZORJA. VAŠI SPONZORJI ...« Sledi pa pet imen, internetnih naslovov in celo GSM-številke. Sponzorji? Ja, ja ...

Vse skupaj močno spominja na propagandni letak tipa, obljubljalj čim več, vse detailje pa povej na »srečanju«. Tako malce skrivnostno, da bo žrtev mislila, da je srečni izbranec, ki bo na lahek način zaslužil. Bojim se, da iz te moke ne bo kruha. ●

Spletna stran: www.telmeslo.net

Podrobneje o omrežju FON:

www.mojmikro.si/v_praksi/naredi_sam/pa_se_slis_pa_se_slis

Vaš IP-naslov kot tarča nepridiprav

Sodelovanje v taki mreži je lahko tudi svojevrstna nevarnost. Predstavljajte si, da terorist med tem, ko je priključen v vaše omrežje, pošlje grozilno pismo ameriški vladi. Ta bi pogledala IP-naslov, s katerega je grožnja prišla, poklicala našo vlado, ki bi zahtevala od ponudnika dostopa do interneta podatke o naročniku in na vaš naslov napotila organe pregona. Bi vam jih uspelo prepričati, da storjenega niste krivi, saj je to storil nekdo drug (iz vašega omrežja). Kdo pa pozna podatke o tem naročniku? Podjetje, ki stoji za piramido, nekje v Singapurju. Bi vam verjeli?

TELEKOMUNIKACIJE

posebna priloga revij: Moj mikro, Joker, Stop

IZDAJA: DELO REVIJE, d. d., Dunajska 5, 1509 Ljubljana • www.delo-revije.si • DIREKTOR: Matej Raščan • UREDNIŠTVO: Moj mikro, Dunajska 5, 1509 Ljubljana
 • tel.: (01) 473 82 61 • faks: (01) 473 81 69, 473 81 09 • e-pošta: mojmikro@delo-revije.si • GLAVNI UREDNIK REVIJE MOJ MIKRO: Marjan Kodelja
 • UREDNIK PRILOGE TELEKOMUNIKACIJE: Marjan Kodelja • TEHNIČNI UREDNIK: Andrej Mavsar • REDAKTOR IN LEKTOR: Slobodan Vujanović • FOTO NASLOVNICE: SXC
 • OGLASNO TRŽENJE: DELO REVIJE, d. d., Marketing, Dunajska 5, 1509 Ljubljana • tel.: (01) 473 81 11 • faks: (01) 473 81 29 • e-pošta: marketing@delo-revije.si
 • Digitalna obdelava fotografij in osvetljevanje: Delo repro, d. o. o., Dunajska 5, Ljubljana • Tisk: Delo - Tisk časopisov in revij d. d., Ljubljana, Brničeva ulica 31, 1231 Ljubljana - Črnuče
 • oktober 2008 • natisnjeno 22 900 izvodov.

ŠE NE, HVALA!

Piše: Marjan Kodelja
marjan.kodelja@mojmikro.si

UPC Telemach se je pred kratkim preimenoval v **UPC** in hkrati začel aktivno tržiti digitalno kabelsko televizijo. Pred tem je spremenil »položaj« programov v obstoječi analogni shemi, kar pomeni, da smo morali uporabniki na novo nastaviti televizorje in snemalnike, ter iz nje umaknil programe, ki so bili po njegovih raziskavah manj gledani in s tem za večino uporabnikov manj zanimivi. To je moral storiti, da je sprostil pasovno širino (frekvenčno območje na kablu), kjer so po novem programi v digitalni obliki.

Iz analogne sheme je bilo **umaknjenih sedem programov**, ker pa je **cena ostala nespremenjena**, to v nekem smislu pomeni, da smo bili priča tihi podražitvi. S trditvijo se seveda UPC ne strinja. Ni pomembno. Ker moram za manj plačevati enako, ostajam pri svoji trditvi. Kot uporabnik sem tudi malce razočaran. Za enako ceno kot pri analogni kabelski televiziji dobite osnovni paket, če želite spremljati vse kanale, ki jih oziroma jih bodo oglaševali, pa boste morali doplačevati – razširjeni paket, pa filmske programe, bodoče HD- programe itd. O tem, ali so programi za doplačilo zanimivi ali ne, bi lahko napisal romane. Na žalost je tako, da lahko kupite paket, in ne kot na tržnici, **izbrati nekaj vam zanimivih programov**. Čeprav bi to kot uporabnik želel in bi bilo edino pravično! Tudi **kakovost prikaza na zaslonu**, ta trenutek še ne upravičuje odločitev za digitalno shemo, saj pri meni med analogno in digitalno shemo (še) ni opaznejših razlik. Jasno, saj gre za isti program, le da tega prej operater spremeni v analogno obliko, po kablu pa pošlje obe. Če je kabel kolikor toliko dober, potem do razlik, ki bi upravičevale odločitev za novost, (še) ne prihaja.

Vsaj dokler v ponudbi ne bo zanimivih HD-programov, se sam za digitalno shemo verjetno ne bom odločil. Tudi za to ne, ker prehod pomeni, da bi moral spremeniti svoje navade in zavreči nekatere naprave, ki sem jih ravno pred kratkim kupil.

Oprema: sprejemnik, ki je snemalnik, in kartica za spremljanje plačljivih programov.

države. Gre pa pri tem za standard DVB-T, soroden različici C, ki ga svojim naročnikom ponuja kabelski operater UPC.

Zamik slike je očitno. Levo analogni, desno digitalni program.

Popolna zmeda

Zadnje čase se veliko govori o digitalni televiziji, pri čemer pozabljamo, da je dejansko govor zgolj o tem, v kakšni obliki je signal, ki »curlja« iz priključka na steni. Spet smo pri standardu digitalnega oddajanja televizijskih programov DVB.

V večini primerov ta trenutek razlika v kakovosti med analognimi in digitalnimi programi znotraj ponudbe UPC-ja še ni taka, da bi bil zgolj to lahko razlog za odločitev.

Da bo zmeda popolna, imamo ta trenutek na trgu dve konkurenčni ponudbi. Na eni strani **IP-televizijo**, ki jo ponujajo telekomunikacijski operaterji, ter na drugi strani **digitalno televizijo kabelskih operaterjev**. Manj je govora o **digitalnem zemeljskem oddajanju**, ki je še v testni fazi. Oziroma prek hišne ali sobne antene lahko spremljate testno oddajanje RTV Slovenije in Pop TV-ja, pa še to zgolj na nekaterih področjih

KAKŠNA JE RAZLIKA?

IP-televizija deluje po tem scenariju: Tok podatkov (programski tok) gre od strežnika ponudnika do uporabnikovega sprejemnika (STB) in vsebuje zgolj **en televizijski program**. Ko uporabnik program zamenja, STB pošlje zahtevo strežniku in ta spremeni programski tok (vanj vključi drug televizijski program). Kodek je bodisi MPEG-2, zadnje čase pa tudi MPEG-4, ki je varčnejši in zahteva skoraj polovico manj pasovne širine (hitrost podatkov) pri enaki kakovosti slike. Če želite doma spremljati sočasno programe na dveh ali več televizorjih, to v praksi pomeni, da biti mora podatkovni priključek dovolj zmogljiv. Slabost tega načina dostave televizijskega programa v primerjavi z digitalno kabelsko televizijo je tudi v tem, da ponudnik v vsakem trenutku ve, kaj gledate. Ali pa je to prednost, saj so meritve o gledanosti lahko toliko natančnejše.

Scenarij pri **kabelski digitalni televiziji** pa je drugačen, in enak scenariju, ki smo ga vajeni že pri

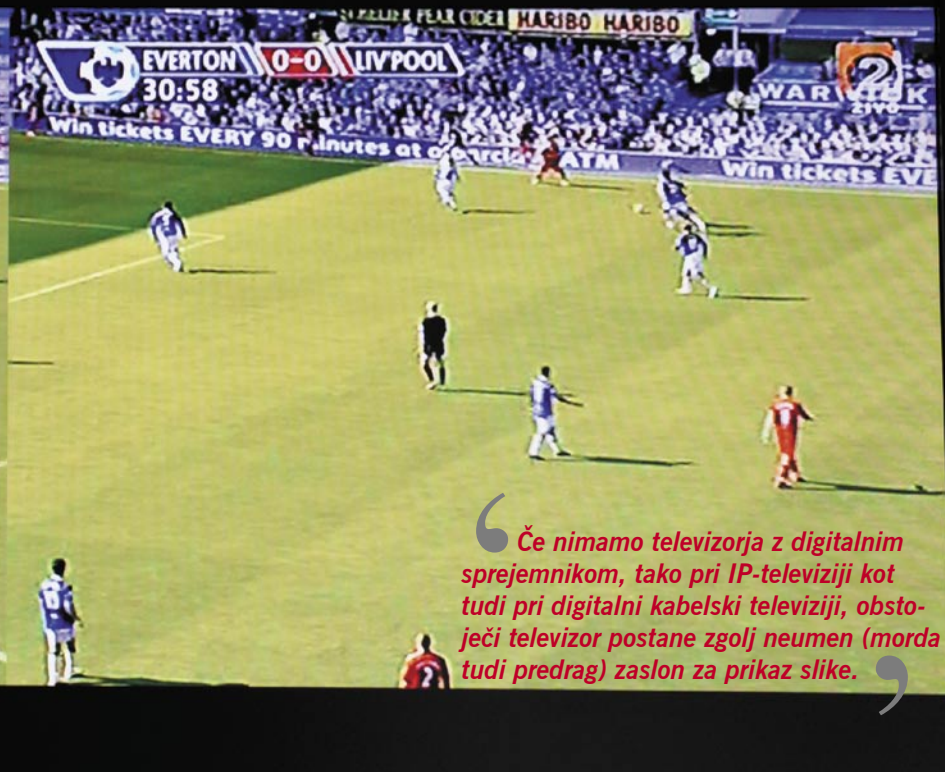
Kaj pravi UPC

UPC-ju sem zastavil tole vprašanje:

»V ponudbi, ki sem jo kot naročnik prejel, so cene lepo določene, vsa vprašanja so vezana na samostojni paket, brez povezav z digitalno telefonijo in internetom, razvidno pa je, da je vse pod predpostavko, da uporabnik želi vaš STB. Kaj pa če temu ni tako in bi rad **zgolj kartico za plačljive dele sheme** – trenutno, če prav razumem, osnovna shema deluje tudi brez kartice. Kaj v tem primeru pomeni dodatni TV-sprejemnik znotraj enega naročnika?«

Odgovor se je glasil:

»Kar se tiče naše ponudbe, je ta takšna (v zvezi z vašimi vprašanji): Če se uporabnik odloči za našo digitalizacijo, lahko izbere ali navadni digitalni sprejemnik ali HD-sprejemnik ali digitalni snemalnik. Za izbrani paket (samostojni ali Trojček) plačuje ceno glede na ceno, ki je zanj določena. Če ima v stanovanju več TV-sprejemnikov in bi rad vse druge gledal v digitalni verziji, mora seveda za vsakega posebej izbrati STB po izbiri, ki je doplačljiv. Če hoče vse druge gledati v analogni verziji (brez STB in kartice), jih lahko gleda brezplačno (do 3 TV-ji).«

«**Če nimamo televizorja z digitalnim sprejemnikom, tako pri IP-televiziji kot tudi pri digitalni kabelski televiziji, obstoječi televizor postane zgolj neumen (morda tudi predrag) zaslon za prikaz slike.**»

analogni različici. To pomeni, da je na priključku **hkrati vsa ponudba operaterja** (vsi TV programi digitalne in analogne sheme), ki jih lahko spremljate pod določenimi pogoji. Z drugimi besedami, tako kot do zdaj lahko na televizijski priključek priključite, kolikor televizorjev želite, in na njih spremljate, kar želite. To je mogoče zato, kjer je digitalni signal zaradi možnosti stiskanja podatkov (možna sta tako MPEG-2 kot tudi MPEG-4) racionalnejši, in v pasovni širini (frekvenčnem področju, kanal), ki je potrebna za prenos enega programa v analogni obliki, sočasno prenese do 10 digitalnih programov. UPC trenutno uporablja standard MPEG-2, konec leta pa naj bi bili na voljo tudi sprejemniki s podporo MPEG-4.

Vse več televizorjev ima vgrajene digitalne sprejemnike. Če želite kupiti takega, ki bo deloval v omrežju operaterja UPC, mora ta podpirati standard DVB-C in kodek MPEG-2. Še bolje pa je, če podpira tudi kodek MPEG-4, saj bo ta osnova za spremljanje digitalne zemeljske televizije DVB-T.

PRETVORBA SEM, PRETVORBA TJA ...

Uporabnike verjetno zanima, ali je digitalna kabelska televizija boljša od analogne. V teoriji seveda je,

vendar teorija za zdaj nima skoraj nič skupnega s prakso. Operaterji programe pridobivajo na več načinov, največkrat prek satelitov oziroma zemeljskih podatkovnih povezav. Ti kanali so v nekaterih primerih že digitalni, vendar uporabljajo različne kodeke, nekateri pa so tudi v analogni obliki. Da je vse skupaj še huje, vprašanje ni, v kakšni obliki so programi preneseni do operaterja, temveč **v kakšni obliki so narejeni**. Z drugimi besedami, digitalni TV-program je boljši od analognega zgolj, če v procesu oblikovanja in prenosa **ni ničesar analognega**. Temu pa ni vedno tako. Nekatere programe še vedno snemajo z analogno tehniko, nato pa jih pretvorijo v digitalno obliko, da so primerni za prenos prek satelita. Na drugi strani jih operaterji pretvorijo v analogno obliko ali pa jih kodirajo z drugim kodekom, pošljejo prek svojega omrežja in tam jih morda sprejemniki spet pretvorijo. Vsaka takšna pretvorba **vpliva na kakovost slike** in pa tudi **zamik pri predvajanju**. Kar lahko vidijo vsi, ki že imajo doma digitalno kabelsko televizijo. Zamik je očiten na primer pri spremljanju prvega programa televizije Slovenije na analogni in digitalni shemi.

KAJ PA DOSEDANJE INVESTICIJE?

Če nimamo televizorja z digitalnim sprejemnikom, tako pri

IP-televiziji kot tudi pri digitalni kabelski televiziji, obstoječi televizor postane zgolj neumen (morda tudi predrag) zaslon za prikaz slike. V večini primerov se moramo odpovedati njegovim dodatnim funkcijam (PIP, PAP). Obe obliki le do neke mere ščitita dosedanje investicije v avdio-vizualno opremo, kar je kolateralna škoda prehoda z analogne na digitalno televizijo. Digitalna kabelska televizija je v tem primeru nekoliko prijaznejša do uporabnika, a zgolj zato, ker so sočasno z digitalnimi na voljo tudi analogni programi. Če tega ne bi bilo, bi bil položaj enak.

KAKO SE LAHKO ZNAJDETE?

Je pa UPC-jeva ponudba prijaznejša do družin, ki bi rade imele več kot zgolj ene televizor. Vzemimo konkreten primer. Na prvi televizor priključite sprejemnik za digitalne programe, na vseh drugih pa še vedno spremljate analogne programe. V tem primeru so mesečni stroški skoraj enaki dosedanjim. Ne pa čisto. Namreč, kdor se bo odločil za spremljanje digitalnih programov, bo namesto sedanjih 16 evrov, plačeval mesečno 18 evrov. Zadeva se je torej podražila. Ker so digitalni kanali vedno tam, je dovolj preprosto, da kupite sprejemnik (STB ali TV), tega pri-

ključite in ostanete pri naročnini 16 evrov mesečno. Za sprejem programov osnovnega digitalnega paketa namreč kartica, ki jo vtaknete v sprejemnik, ni potrebna. Prej omenjena razlika 2 evra je zgolj naročnina (plačilo) za sprejemnik, ki vam ga dajo. Torej ne drži UPC-jeva trditev, da vam prvi sprejemnik zagotovo brezplačno.

Način delovanja digitalne kabelske televizije daje nekaj manevrskega prostora, kako za čim manj dobiti čim več. Gre za že znano zadevo, **skupno uporabo kartice**, o čemer smo pred kratkim že pisali. Zadeva sicer ni legalna, je pa kar nekaj primerov njene uporabe. V tem primeru bi lahko prišlo do tega, da bi na eno kartico več uporabnikov spremljalo plačljive programe. Ne bo pa UPC v celoti oškodovan, kot na primer pri »kraj« storitve Lastovka, saj bodo vsi ti še vedno plačevali vsaj minimalni priključek.

Dodatno branje:

O sočasni uporabi ene kartice
www.mojmikro.si/v_praksi/naredi_sam/pticek_s_prirezanimi_peresi
O TV-sprejemnikih
www.mojmikro.si/v_srediscu/podrobneje_ol_v_ognih_v_svet_nic_novega

Evforija okoli polizdelka

Vedel sem, da so že pri nas in da prišli so z vseh mogočih vetrov. Dolgo sem ga iskal, končno našel, »nafehtal« za krajši čas in se malce poigral z njim. Kapo dol Jobsu, s tem pa tudi Applu, da je sposoben narediti tako evforijo okoli izdelka, ki sicer ni slab, a tudi nič posebnega!

Piše: Marjan Kodolja
marjan.kodolja@mojmikro.si

Lansko leto sem imel veliko povedati o prvem iPhoneu, tako da o njegovem nasledniku ne morem povedati dosti več! Podpira omrežje 3G in ima vdelan GPS-sprejemnik, to pa je tudi vse. Pri tem lahko kar končam. Pa ne bom. Slišal sem nekaj govoric, da telefon sploh ne deluje v omrežju 3G. Meni je, kolikor sem lahko preizkusil. Kar sem preizkušal, je delovalo znotraj omejitve, ki sem jih pričakoval.

Navdušenost nad iPhoneom se konča tisti hip, ko te funkcija pritegne, nato pa ugotoviš, da ne omogoča tistega, kar od nje pričakuješ. Kot bi bila izdelana le do polovice.

ponudbe, lahko cena prenosa podatkov pomeni velik udarec za uporabnikov žep. V iPhone je namreč vključena cela paleta podatkovno »požrešnih« možnosti: Google Maps, povezava na iTunes in YouTube ter elektronska pošta. Kot sem omenil, je morebiti največja novost vdeleni GPS-sprejemnik.

Vključili smo 3G, čeprav naj bi to Apple odsve-toval, saj se tako baterija prej izprazni.

Kako je predelana kartica SIM, da iPhone 3G deluje v naših omrežjih.

nik, ki malce spominja na prve naprave tega tipa. »Z velikim veseljem vam sporočam, da ste tu. Kje? Tam, kjer je pika na Googlem zemljevidu.« Vodenja ni, vsaj takega ne, kot smo ga vajeni na navigacijskih napravah. Prav tako ni izboljšav nekaterih slabosti, ki sem jih omenil že pri predhodniku. Fotoaparatus ostaja enak (dvomilijonski), brez možnosti snemanja videa, MMS-a tudi ne morete poslati in še bi lahko našteval. Ker pa je Apple nekoliko bolj odprl izdelek programerjem, obstajajo programi, ki nekatere slabosti odpravijo.

APPOV SINDROM

Izhajam iz lastnih izkušenj pri uporabi bolj ali manj dodelanih mobilnih telefonov, ki sem jih imel že veliko. Zadnje čase opažam zanimivo obnašanje večine proizvajalcev telefonov. V svoje paradne konje vgrajujejo vse najnovejšo tehnologije, telefoni imajo vse preveč funkcij, ki jih povprečen uporabnik nikoli ne uporabi, in s tem se na vse usta hvalijo. Vsi pa so **preobremenjeni**

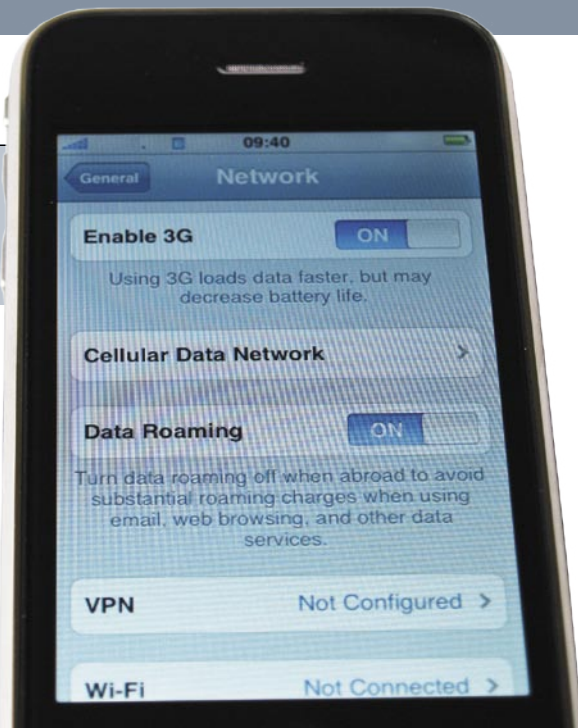
z Applom. Kako res je to, lahko ilustriram z dvema primeroma. Logitech ima vso družino, recimo temu dodatnih »zvočnikov« s priključnim mestom za Apple-ve izdelke, vse druge telefone, ki imajo glasbene ali video datoteke v pomnilniku, pa lahko priključite zgolj prek avdio vtiča. Na prvi pogled nič posebnega, a ker imajo ti zvočniki močnejšo baterijo, lahko iPhone po potrebi napolnite, drugih telefonov pa ne. Da ne govorimo o tem, da je kot celoto vsekakor lepše videti priključeni iPhone, kot pa na primer zraven zvočnikov ležečo in s kablom priključeno Nokio. Ko sem vprašal predstavnike Logitecha – mimo-grede, podjetje te izdelke ponuja tudi pri nas –, ali bodo kaj podobnega naredili za kak drug tip telefona, so mi gladko in jedrnatno dejali, da ne! Ali pa to: HTC je pred kratkim napovedal nov izdelek, ki ga je opremil z nazivom »iPhonov ubijalec« (iPhone killer) in hkrati povedal, da gre za ne prevelik telefon, a je svetovni rekorder glede velikosti vdelenega na dotik občutljivega zaslona. Spet tehnološka značilnost.

(POD)KUPOVANJE UPORABNIKOV

Ste kdaj opazili, da Apple hvali le tehnološke značilnosti iPhonea. Niste in tudi ne boste. Hvali ves paket, pri čemer se še vedno ne morem znebiti občutka, da so imeli razvijalci iPhonea v mislih uporabnika, ki ni tehnično izobražen in se boji uporabljati daljinca, na katerem je malce več tipk, kot se mu zdi, da bi jih moralo biti. Torej »telebana«, na mnenje katerega tudi najlaže vpliva in katerega možgani so spužva za tehnične reklame. Smo vsi taki? Zagotovo ne. Zanimivo je, da mediji niso ravno veliko poročali o urbanem kampiranju kupcev pred trgovino nekaj dni pred uradnim začetkom prodaje iPhonea v evropskih državah. Še več. Za poljske vrste so že dokazali, da so bile umetno ustvarjene. Tako je, **Apple je plačal ljudem, da so stali v vrstah** in odgovarjali na vprašanja novinarjev. ●

Povezani članki:

www.mojmikro.si/pod_lupo/strojna_oprema/zlato_ali_gnilo_jabolko

Pri nas ob svetem nikoli?

Kako je s prihodom iPhonea v Slovenijo? Po mojih podatkih ni sprememb. Apple so obiskali predstavniki vsaj enega našega operaterja, verjetno se v tej smeri trudijo vsi, in izvedel so le to, kar mi je pred časom povedal že predstavnik Appla za »naš konec«. »Do nadaljnjega glede tega nimam informacij.« Če ne bo konec leta splet kakšnega samoiniciativnega sivega uvoza, iPhonea pri nas še lep čas ne bo! Kakor tudi ne možnosti kupovanja prek trgovine iTunes.

Naj bo takoj jasno, da Apple ne prodaja iPhonea v paketih izbrane operaterje zgolj zato, ker ga prisili v deljenje prihodka, ki ga ustvarijo uporabniki, temveč tudi zato, ker jim tako najpreprosteje ponudi celovito in stroškovno primerno storitev. Tipičen primer je že **v ceno mesečne naročnine vključen prenos podatkov**, kajti če iPhone uporabljate zunaj te

Predavatelji

Shaku Atre
President, Atre Group

Strokovni javnosti znana kot guru na področju poslovnega obveščanja

Arun Chandramohan
Senior Analyst, Vertical Markets, IDC CEMA

Dragan Salarić
Vice President, Cotrugli Business Academy

Udeležba na dogodku je posebej primerna za:

vodje/direktorje informatike, CIO, COO, direktorje in vodje s področja poslovnega obveščanja (BI), vodje razvoja, upravljavce aplikacij, odgovorne za hrambo podatkov, vodje financ, vodje projektov, tehnične specialiste in informatike.

Udeležba je BREZPLAČNA za vse razen udeležencev iz IT podjetij. Ker je na voljo omejeno število mest, vas prosimo, da se čimprej prijavite na www.idc-cema.com/events/bi08sl

16. oktober 2008
HOTEL MONS, LJUBLJANA

Spoznajte možnosti, ki jih ponuja poslovno obveščanje za lažje in hitreje sprejemanje odločitev.

Na konferenci IDC Business Intelligence Roadshow bomo iskali odgovore na naslednja vprašanja:

- Kateri so najaktualnejši tehnološki dosežki na področju poslovnega obveščanja?
- Kako zagotoviti, da bodo vaši podatki med seboj primerno razvrščeni, točni in posodobljeni?
- Kako zadovoljiti vedno večje potrebe poslovnih uporabnikov?
- Kako zagotoviti delovanje poslovnega obveščanja v polnem obsegu?

Partnerji:

Platinum partner

Silver Co-partner

INFORMATICA

Medijski partner

agencija NET

Silver partner

poslovna
inteligencija

Glavni medijski partner

moj **Mikro**

IDC Business Intelligence

Roadshow CEE 2008

Strategies and Solutions for Securing Your Enterprise

IDC
Analyze the Future

Podrobnejše informacije in prijava na www.idc-cema.com/events/bi08sl, na vzabot@idc.com (Veronika Žabot) ali na telefonski številki: 01 4210 140.

Fotonski sogovornik

Vse več je sistemov za realistično sestankovanje na daljavo. Sistemov, kjer imajo udeleženci občutek, kot da so v istem prostoru, čeprav niso! Kakšna je prihodnost teh sistemov? Bodo iz poslovne sfere prešli tudi v dnevne sobe?

ter tja vsakič, ko se med državami pojavi kak majhen zaplet. Za poslovni svet pa bi bilo tako ali tako najbolje, da bi se s takimi komunikacijskimi zmogljivosti opremile stanovske organizacije tipa gospodarskih zbornic – s tem bi nastala razvejena mreža povezav z vsemi pomembnejšimi mesti in državami po svetu. Potencialni uporabniki (poslovneži) bi najeli potreben termin za uporabo si-

„Realističen sistem pomeni, da je prostor akustično primerno urejen, da so »prikazi« sogovornikov realnih velikosti in barv ter da je celota videti tako, kot da se pisalna miza, za katero sedite, nadaljuje v virtualni svet.“

Piše: Jan Kosmač
jan.kosmac@mojmikro.si

Kdor veliko potuje, se tega prej ali slej nasiti. Iti v neko mesto zgolj zato, da tam za dve uri sedete in se pogovorite iz oči v oči, postaja cenovno in časovno preveč potratno. Zato vse več ponudnikov informacijske telekomunikacijskih podjetij ponuja realistične sisteme za sestankovanje na daljavo. Za zdaj so ti sistemi, predvsem zaradi visoke cene, namenjeni poslovnim rabi, nakazujejo pa oziroma so osnova za bodoče osebne komunikacijske sisteme, ki bodo zamenjali govorne komunikacije in video povezave prek domačega računalnika ali telefona.

KAJ JE REALISTIČEN SISTEM

Razlika med realističnimi sistemi in s spletno kamero opremljenim računalnikom je v tem, da prvi želijo, **kolikor je to mogoče, posnemati realnost sestanka**, drugi pa so namenjeni le običajnemu sistemu videokonferenc. Kaj pomeni realističen sistem? Pomeni, da je prostor akustično primerno urejen, da so »prikazi« sogovornikov realnih velikosti in barv ter da je celota videti tako, kot da se pisalna

miza, za katero sedite, nadaljuje v virtualni svet. Tehnološko to ni nič posebnega. Dobra kamera, ki zajema ves prostor, s sposobnostjo določitve, kdo od prisotnih govori, da tega na drugi strani prikaže v središču slike, sistem za zajem (mikrofon) in reprodukcijo zvoka, plazma (zaradi stvarnejših barv) ali LCD-zaslon, programska oprema ter nekaj strežnikov in druge omrežne opreme.

OVIRE V PRAKSI

Težave, s katerimi se sistemi srečujejo v praksi, so povezane s **komunikacijskimi povezavami**. Večinoma gre za uporabo javnih **internetnih povezav**, kjer pa **kakovost storitve (QoS) ni stalna**. Potrebe po pasovnih širinah so visoke. Pri kakovostni povezavi to pomeni okoli 5,5 Mb/s na kanal (odvisno tudi od sistema in stopnje zagotovljene realnosti) v eno in drugo smer. Če sestankujejo udeleženci iz več lokacij, to pomeni tolkokrat večjo prepustnost. Ponudniki komunikacijskih povezav sicer lahko obljubijo potrebne hitrosti, ne morejo pa zagotoviti, da bodo stalne. V praksi to pomeni (izkusili smo na lastni koži), kockasto sliko oziroma kratkotrajne izpade povezav.

Visoko kakovost je moč pričakovati zgolj, če namesto javnih povezav, uporabite lastne, vendar je to povezano z dodatnimi in ne ravno nizkimi stroški, ki pojedjo prihranek pri ceni in času potovanja na mesto sestanka.

Čeprav tehnologija in sestavni delčki, potrebni za sestavo sistema obstajajo že dlje časa, so taki sistemi **nesramno dragi**. Hitro presežejo ceno nekaj deset tisoč ali celo sto tisoč evrov, kar pomeni, da so predragi tudi za večino naših podjetij, ki se imajo za velike. Torej ni pričakovati, da jih bodo vsi po vrsti kupovali, plačevali lastne komunikacijske povezave in njihovo vzdrževanje zgolj zato, da bodo prek njih vsake toliko imeli sestanke s poslovnimi partnerji ali svojimi predstavništvi.

CENEJŠA MOŽNOST: NAJEM

Verjetnejši scenarij je izdelava »poslovnih« omrežij za oddaljeno sestankovanje, katerih uporabo boste lahko najeli. Potencialni uporabniki so tudi države. Vlade bi lahko postavile tak sistem, uporabile lastna komunikacijska omrežja in nato organizirala virtualna srečanja s tujimi predstavniki, namesto da bi ti potovali sem

stema, podobno bi storil tudi želeni sogovornik v svoji državi. Da bi bil tak scenarij možen, bodo morali ponudniki sistemov nekaj narediti, da bi bili njihovi sistem združljivi drug z drugim in ne bi bila omejitvev v tem, da mora biti na drugi strani le oprema istega proizvajalca, če bi želeli, da je realističnost sestanka na nivoju.

ŠE DALEČ OD DRUŽINSKE RABE

Do trenutka, ko bomo imeli doma skupno družinsko kosilo ob isti mizi z družinskimi člani, ki živijo v Avstraliji, kot so to počeli prebivalci planeta Solaria v romanu Isaaca Asimova »Golo sonce«, ki so se patološko bali fizičnih stikov, pa bomo morali počakati še kar nekaj časa. Vendar so osnove tu. Treba je zagotoviti, ne zgolj, da bodo sistemi in komunikacije cenovno sprejemljive, temveč tudi nove tehnologije prikaza slik. Veliki ploski zasloni so dober začetek, vse pa bo toliko bolj realistično, ko bo sogovornik prikazan v obliki holograma ali česa morda še bolj znanstvenofantastičnega. Do takrat pa bodo realistični sistemi za oddaljeno sestankovanje stvar velikih globalnih korporacij.

●

Ne tič ne miš

Piše: Jan Kosmač
jan.kosmac@mojmikro.si

Logitech je pred časom kupil podjetje WiLife in zdaj trži njegovo tehnologijo pod svojim imenom. Ideja je po svoje zanimiva: omogočiti uporabniku hitro in preprosto postavitve video nadzornega sistema za razmeroma malo denarja.

KAKO DELUJE

»Sprejemnik« vstavite v električno vtičnico in ga z računalnikom povežete prek vmesnika USB. Notranja kamera ima »logiko« v dodatnem ohišju, ki je obnem vmesnik za električno omrežje, zunanja pa v lastnem ohišju. Obe dobita za delovanje **potrebno energijo iz električnega omrežja**, hkrati pa to služi **tudi za prenos podatkov**. Nato le še namestite programsko opremo, ki poskrbi tudi za nastavitve, ki so potrebne za oddaljen dostop! V sistemu je lahko največ šest kamer.

OVIRE

Logitech odsvetuje, da dele sistema v omrežje priključite prek električnih razdelilnikov, čeprav tudi to običajno deluje brez večjih težav. Različne faze niso ovira, ovira je električni števec – sistem mora biti v celoti postavljen v delu omrežja za njim. Opazili smo nekaj težav pri premikanju kamere z ene lokacije na drugo. Dogodilo se je namreč, da sistem kamere, ki smo jo med »delovanjem« programa izključili iz električnega omrežja ene sobe in jo priključili v drugi sobi, ni več našel, drugič pa jo je. Običajno je bilo dovolj izhod iz programa in njegov ponovni zagon. Res pa je tudi, da ko enkrat najdete pravo lokacijo za kamero, ta tam tudi ostane.

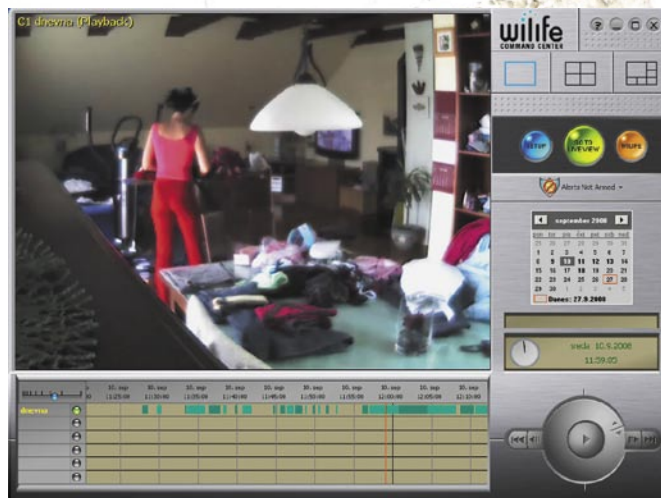
Logitechov sistem ima preveč omejitev za resno in varno rabo, kot igračka pa je občutno predrag!

MOŽNOSTI

Od tu naprej lahko začnemo razmišljati, kako sistem uporabiti v namene varovanja lastnine. Do izraza pride možnost ogleda video slike z oddaljene lokacije, pri čemer domači računalnik deluje kot posrednik videa v strežnik storitve. Ta je varovana z uporabniškim imenom in geslom, program ni toliko pameten, da bi vam preprečil izbiro preveč

Za malo denarja malo muzike! To še kako velja za video nadzorni sistem, ki ga Logitech predstavlja kot hitro, preprosto in poceni rešitev za izgradnjo preprostega sistema nadzora!

Slika kamere na zaslonu računalnika – pregledovanje posnetka

banalnih gesel. To utegne biti svojevrstna varnostna grožnja in možnost, da video iz vašega doma spremlja preveč pameten nepridiprav, ki bi tako ali drugače geslo izvedel.

Če tako določite, sistem vse, kar kamere vidijo, **posname na trdi disk**, kar pomeni, da lahko pozneje pregledate posnetke. Oddaljen dostop do posnetkov kakor tudi nekatere funkcije pa so na voljo le kupcem dodatnega, »platinastega« paketa. Uporabnejša zadeva so **alarmi**. Kamere so opremljene s tipalom gibanja, in če ga zazna (primerjava med okvirčki videa) in ste aktivirali

alarme, pošlje na izbran ali izbrane naslove elektronske pošte (za to uporabi vaš poštni predal) besedilno opozorilo, sliko ali video. Ni pa opozarjanja prek sistema kratkih sporočil SMS.

Potencialno je Logitechov sistem uporaben takrat, ko želite hitro postaviti začasn sistem nadzora!

PRESKROMNO ZA RESNO VAROVANJE

Resnemu varovanju premoženja sistem ni dorasel. Na začetku smo dejali, da je pred-

Sestavni deli sistema: kamera za notranjo uporabo in vmesnik za prenos podatkov prek električne napeljave.

nost sistema njegova cenenost, vendar to velja le za **eno kamero**. Za več kamer, kar je skoraj nujna, če želite kolikor toliko pokriti površino oziroma vsaj tista pomembna mesta doma, cena ni več tako majhna. Res je, da je nižja od cene profesionalnega sistema video varovanja, vendar ti omogočajo več, običajno pa so tudi povezani s podjetjem za varovanje. Ne moremo se znebiti občutka, da je Logitechov sistem nekje med s kamero opremljenim računalnikom in resno varnostno IP-kamero. Torej ni ne tič ne miš in nima prave uporabne vrednosti – vsaj mi je ne vidimo!

Logitech WiLife

Cene: začetni komplet (zunanja ali notranja kamera ter programska oprema) 299 €; dodatna kamera (zunanja ali notranja) 249 €
Spletni naslov: www.wilife.com

Povezani članki:

Kako velik varnostni problem so lahko varnostne kamere, si lahko preberete v članku na: www.mojmikro.si/prezivet/varnost/junaki_skrite_kamere

Skoraj vse, kar ste si želeli ...

Piše: Milan Simčič
milan.simcic@mojmikro.si

V tekmi za kupce telefonov, dlančnikov in poslovnih telefonov mora biti izdelek resnično nekaj posebnega, da privabi kupce. Nekako smo se razvadili, in če kakšna stvar manjka, potem to ni to. Tudi če tega v tem trenutku ne potrebujemo, raje sežemo po izdelku, ki je oziroma se nam zdi, da je popoln. Pri podjetju HP so trgu ponudili nov poslovni telefon, ki ima vse, kar od poslovnega telefona pričakujemo. Nehote se vsiljuje primerjava z modeli Blackberry. Tipkovnica in oblika, če hočete tudi barva zelo spominjajo na nekatere modele Blackberry.

ZA: Oblika in dizajn telefona sta zagotovo velika prednost tega modela pred večino konkurenice. Zadnja stran telefona deluje tako, kot bi bila gumirana. Posledica tega je, da telefon oziroma dlančnik trdno stoji v roki in nam ne bo zdrsnil z dlani. Petsmerna tipka je postala ponovno tipka, saj se očitno paličica ni obnesla. Ob strani se je pojavil drsni gumb s katerim je upravljanje z meniji nekoliko preprostejše, saj nam ni treba izvleči pisala. Skoraj vse lahko opravimo v eni roki. Palec položimo na petsmerno tipko, s kazalcem pa vrtimo gumb. V veliko pomoč nam bodo tudi tipka Windows in še nekatere bližnjice.

Kot smo že omenili, ima dlančnik vse, kar bi pričakovali. Tudi vdelan **GPS z Google Maps**. Na vrhu najdemo priključek za zunanjo GPS-anteno. Pohvalno. Na zadnji strani je kamera s milijoni pik in bliskavico.

Operacijski sistem je Windows Mobile 6.1 Professional, kar zagotavlja vse funkcije, ki jih imajo tudi druge naprave s tem operacijskim sistemom. Pojavil se je Task Manager, ki ga poznamo iz namiznih in prenosnih računalnikov. Velikokrat nam pride prav pri pregledovanju opravil, ki tečejo v dlančniku in zasedajo pomnilnik.

PROTI: Pri testnem modelu sem bil nekoliko razočaran nad avtonomijo baterije, ki pri normalni uporabi zdrži le kak dan. To seveda pomeni, da sem prebiral elektronsko pošto, telefoniral in uporabljal WLAN. Kljub vsemu pričakujem, da bodo pri HP-ju to popravili z naslednjim popravkom, ki ga lahko po novem snamemo tudi prek interneta.

Še vedno čakam, da nam bodo prodajalci v paketu ponudili tudi **protivirusni program** za dlančnike oziroma telefone. Vse več ljudi prebira elektronsko pošto prek teh naprav, ki pa zaradi operacijskega sistema Windows niso imune na različne viruse in vdore. Ljudje hodijo naokoli z vključenim »modrim zobom« ali celo povezačo WLAN. Malo se jih zaveda, kako ranljivi so. ●

SKUPNA OCENA:

RAZMERJE CENA/KAKOVOST:

Spletni naslov: www.hp.com

Cena: 372,50 €

TEHNIČNI PODATKI

Procesor: Marvell PXA270, 416 MHz
Operacijski sistem: Windows Mobile 6.1 Professional
Zaslona: 2,46-palčni TFT 65.000 barv, 320 x 240 pik, občutljiv na dotik
Kamera: 3 MP, samodejno ostrenje, 4x digitalni zoom, ločljivost do QXGA (2048 x 1536)
Pomnilnik: 128 MB SDRAM, 256 MB flash ROM
Dimenzije: 114 x 64 x 15 mm
Teža: 154 g
Baterija: 1940 mAh Li ion
Razširitve: USB 2.0, reža za Micro SD

Ni prostora za izboljšavo...

Piše: Zlatko Matič
zlatko.matic@mojmikro.si

Čeprav se novinec imenuje Touch Pro, je po zunanji podobi mnogo bolj podoben novjšemu Diamondu kot kar nekaj mesecev staremu modelu Touch.

Na prvi pogled je posrečena kombinacija modelov Diamond in TyTN II. Videti je, kot bi se uporabljal TyTN II in Diamonda hvallila, kaj od teh naprav si zasluži posebno pozornost, nato pa vse te lastnosti združila v eno napravo. TyTN II ima izvlečno tipkovnico in ob tem samodejno zasuk sliko ter rezo za pomnilniško kartico tipa microSD. Diamond ima zaslon z ločljivostjo VGA, uporabniški vmesnik TouchFLO, »pametno« navigacijsko tipko z zumom ter zajetno množico nameščene zanimive programske opreme (Windows Office Mobile, sprejemnik GPS, You Tube ...). S svojo preprosto in elegantno zunanjo podobo pa je mnogim všeč.

Gledan od zgoraj je HTC Touch Pro (razen nekoliko bolj zaobljenih vogalov) enak Diamondu. Je le nekoliko debelejši, a to je posledica tega, ker skriva izvlečno tipkovnico formata **QWERTY s tipkami v petih vrstah**, kar je pravzaprav celotna tipkovnica. Ko tipkovnico odpremo, dlančnik samodejno zasuka sliko iz pokončnega v ležeči prikaz. Tipke so majhne, zato bo tipkanje predvsem dvoprstno. Tisti, ki dlančnik uporabljajo za pisanje besedil, bodo tipkovnico zagotovo cenili, kajti uporaba tipkovnice je nekaj popolnoma drugega kot tapkanje s svinčnikom po majhni tipkovnici po površini na dotik občutljivega zaslona.

Touch Pro ima »le« 288 MB pomnilnika, toda na voljo je še reza za izmenljivo pomnilniško kartico microSD omogoča uporabo poljubno velikega pomnilnika.

Med programi v dlančniku je tudi **Jetec Print**, ki omogoča tiskanje datotek (fotografij, beležk, spletnih strani, vizitk, podatkov iz koledarja ...) s tiskalnikom, ki ima brezžični vmesnik.

Vdelanemu fotoaparatu bo pri slikanju v temnih prostorih v po-

moč bliskovka s svetlečo diodo.

Touch Pro omogoča priključitev zunanjih audio in video naprav. To omogoča »veliki« vpogled na sliko na zaslonu sicer majhnega dlančnika. Tako lahko TV-sprejemnik (ali projektor) uporabimo za gledanje fotografij, prikaz internetne strani, prikaz PPT- predstavitev, ogled video posnetkov ali filma ... Škoda je le, da je do audio in video izhoda iz Touch Proja možno priti le s priključkom, ki ga je treba posebej kupiti.

Po nekajdnevnih izkušnjah s HTC Touch Projem se lahko uporabnik vpraša: Kaj še lahko pričakujemo od tako majhne naprave? Glede na zgodovino HTC-jevih naprav, na odgovor najbrž ne bo treba čakati dolgo ... ●

SKUPNA OCENA:

RAZMERJE CENA/KAKOVOST:

Spletni naslov: www.htc.si

Priporočena cena (z DDV): 792 €

TEHNIČNI PODATKI

Procesor: Qualcomm MSM 7201A, 528MHz
Operacijski sistem: Windows Mobile 6.1 Professional
Pomnilnik: ROM 512MB, RAM 288MB
Vmesnik: Bluetooth 2.0, Wi-Fi (IEEE 802.11 b/g), mini USB 2.0 (tudi audio in video izhod – dodatno)
Sprejemnik: FM z RDS, GPS
Zaslona: 2,8 palcev, 480x640 točk VGA, občutljiv na dotik
Fotoaparati: 3,2 Mp (na sprednji strani še kamera za video klice) z bliskovko
Krmiljenje naprave: zaslon, občutljiv na dotik, TouchFLO 3D, navigacijske tipke
Tipkovnica: izvlečna QWERTY v 5 vrstah
Mobilna omrežja: GSM/GPRS/EDGE (850/900/1800/1900 MHz), HSPA/WCDMA (900/2100 MHz)
SAR: 0,462 w/kg @10g (glava); 1,31 w/kg @10g (telo)
Napajanje: Li-ion baterija 1340 mAh, za do 419 minut pogovora ali do 462 ur mirovanja (odvisno od uporabljenega omrežja in uporabe brezžičnih povezav)
Dimenzije in masa: 102 x 51 x 18,05 mm, 165 g

Rešitev številnih mobilnih zagat

Piše: Boštjan Okorn

bostjan.okorn@mojmikro.si

Še najpreprosteje je delodajalcem prepovedati uporabo službenih telefonov v zasebne namene ali pa se pri sebi odločiti, da mobilnika, za katerega sami plačujemo naročnino, ne bomo uporabljali za službene klice (in nanje niti ne bomo odgovarjali). V praksi se seveda vedno najdemo nekje vmes, z bolj ali manj slabo vestjo oziroma povečanim računom.

Rešitev omenjenih težav je lahko tudi elegantnejša. Izdelovalci mobilnih telefonov so se je do zdaj večinoma izogibali, a vendarle so tudi na slovenski trg prišli mobilniki, ki omogočajo **sočasno delo z dvema karticama SIM**. Prvi primerki so bili na voljo že pred skoraj desetimi leti, a takrat je moral uporabnik sproti izbirati, katera kartica bo aktivna, kar je precej zmanjšalo uporabnost. A zdaj so tudi te omejitve odpravljene.

SAMUNGGOVA DVOJČKA

Kot prvega smo v roke dobili **Samsunga D780**, telefon pa ne bo naprodaj v Sloveniji, saj gre za izvedenko starejšega modela, ki ni več aktualen. Njegova funkcionalnost je vseeno na spodobni ravni, je pa res, da je treba za določitev, s katere kartice boš klical, pravilno nastaviti zunanje stikalo. Drugače je z modelom **Samsung D980 duos**, ki je pravzaprav dvokartični brat Samsunga F480. Ponaša se, torej z zaslonom, občutljivim na dotik, kar precej olajša rokovanje in določene nastavitve.

Sodobni mobilnik z ležiščem za dve kartici SIM v enem ohišju dejansko prinaša **dva telefonska dela, ki si delita uporabniški vmesnik**. Uporabnik mora pred začetkom določiti le, katera je **glavna** in katera **podrejena** kartica SIM, to odločitev pa lahko pozneje kadar koli spremeni. Poleg tega je mogoče ob vsakem klicu posebej določiti, katero kartico želite uporabiti za klic. Podobno velja tudi za pošiljanje kratkih sporočil.

PREPROSTA DELITEV KLICEV

S takšnim telefonom je delitev med službenimi in zasebnimi klici zelo preprosta, uporabnik je **veskozi dosegljiv na obe števil-**

ki, hkrati pa lahko še preprosto določi, **katera številka je glavna za odhodne klice v določenem času dneva**. Pa ne samo to.

V začetku so bili mobilni telefoni namenjeni predvsem poslovnem. Ko so se razpasli tudi v vsakdanji rabi, se je marsikdo znašel pred veliko težavo: kako zasebne klice ločiti od službenih.

Glede na vse bolj razdelane cene slovenskih operaterjev se bo morda marsikdo tudi sam odločil za uporabo dveh kartic in s tem sproti izbirati, kateri operater je ugodnejši v določenem času dneva. Dve kartici SIM lahko prideta prav tudi na potovanju v **tujini**, saj že v Evropski uniji obstajajo bistvene razlike v ceni klica posameznih operaterjev.

K sreči dodatna funkcionalnost v ničemer ne moti siceršnjega dela s telefonom. Edina, tudi vidna razlika je njegova debelina in posredno teža, kar pa ni težko vzeti v zakup, če vemo, da lahko s takšnim telefonom rešimo mar-

sikateri problem in tako tudi kaj privarčujemo.

Ponudba modelov z dvema ležiščema za kartico SIM je trenutno še zelo omejena. Po svoje je logično, da jih veliki operaterji ne ponujajo prav na glas, po drugi strani pa takšnega telefona ne ponujata niti Nokia niti Sony Ericsson, ki pri nas obvladujeta večino trga. Upamo, da se bo to že kmalu spremenilo in bodo mobilniki s tem, za uporabnika zelo zanimivim dodatkom, postali nekaj vsakdanjega v ponudbi izdelovalcev mobilnikov in mobilnih operaterjev.

varnostna kamera

LevelOne FCS-0020

Piše: Jaka Mele

jaka.mele@mojmikro.si

ZA: LevelOne je predstavil osvežen nabor varnostnih kamer, kjer smo si pogledali model FCS-0020, novinca v razredu omrežnih varnostnih kamer z motoriziranim premikom, namenjen za uporabo doma oz. v pisarni. Posebne kamere, zaradi katere se njena uporabnost dviga nad osnovnejše spletne kamere, je vdelan **motorček**, s katerim je moč kamero oddaljeno nadzirati in jo premikati levo-desno 63 stopinj v vsako stran ter gor-dol 32-stopinj v vsako stran. Premikanje je natančno in hitro. Kamera gradi na senzorju CMOS velikosti četrtr palca in je zmožna zajemati video v ločljivosti 640 x 480 s 30 slikami na sekundo, podpira pa stiskanje MJPEG in MPEG-4. Obvlada samodejno nastavitve beline, osvetlitve, delovna razdalja pa je od pol metra do 5 metrov... Poleg videa kamera prenaša tudi zvok, in sicer v obe smeri, zaradi česar ima tudi priklop za zunanji mikrofoni in izhod za zvočnik, sicer pa ima vdelan tudi interni mikrofoni. Zanimiva novost je podpora ži-

vemu videu **3GPP**, ki ga je moč gledati preko sodobnih UMTS-telefonov neposredno s povezavo na kamero, sicer pa kamero upravljamo oziroma si ogledujemo živo sliko bodisi prek brskalnikov ali prek priloženega nadzornega programa **IP CamSecure Lite**, ki je zmožen zajemati sliko iz do 32 kamer sočasno, zajem slik in videa iz njih, avtomatične posnetke, snemanje ob zaznanih premikih, moč pa je nastaviti tudi več deset programov oz. pozicijskih nastavitve... Kamera obvlada vse že znane funkcije – vdelan je senzor gibanja, moč pa je nastaviti tudi alarme, ki se pri določenih dogodkih pošiljajo po elektronski pošti. Na voljo je tudi podoben model z brezžičnim vmesnikom (WSC-0020).

PROTI: Majhnost leče v svetlobno neoptimalnih razmerah omogoča le povprečno sliko. Kamera ima le digitalni zum, ki je omejen na 4x. Kamera nima IR-filtra oz. osvetlitve, kar pomeni, da ponoči in v slabih svetlobnih razmerah ni uporabna. Kamera žal ne podpira napajanja prek etherneteta, kar pomeni, da smo obsojeni na lokacije, kjer je v bližini tudi napajanje. ●

SKUPNA OCENA:

RAZMERJE CENA/KAKOVOST:

Spletni naslov: www.levelone.si

Cena: 336,96 €

TEHNIČNI PODATKI

Ločljivost: 640 x 480, 320 x 240, 160 x 120

Vmesniki: 10/100 ethernet

Pomnilnik: ni podatka

Format zajema: MJPEG/MPEG-4

Drugo: zaščitna steklena kupola z ohišjem, detektor gibanja, dvosmerni avdio, motorizirano premikanje, motorizirani 4x digitalni zum

Garancija: 2 leti

Sedem konkretnih izboljšav za potrošnike

Drugega septembra je evropski parlament razpravljaval o reformi EU-telekomov, ki jo je Evropska komisija predlagala novembra lani. V ospredju je bilo zagotavljanje več pravic in možnosti pri izbiri, uporabi in menjavi mobilnih in fiksnih telefonskih in internetnih operaterjev in ponudnikov storitev. Debata med 785 EU-poslanci je bila zadnji korak pred prvim branjem reforme EU-telekomov, 23. septembra. S sprejetjem reforme bi nove pravice potrošnikov začele v obliki zakona v vseh 27 članicah EU-ja veljati do leta 2010.

evrov prihrankov na letni ravni zaradi boljše izrabe radijskega spektra, od večine tega pa bodo imeli korist potrošniki.

3 Zamenjava operaterja, ponudnika storitev v enem dnevu, brez menjave telefonske številke

Komisija sodi, da mora biti potrošnikom omogočeno, da zamenjajo svojega ponudnika fiksnih ali mobilnih telefonskih storitev in ob tem obdržijo svojo telefonsko številko v roku enega dneva. Omenjeni rok je ključnega pomena za konkurenco in izbiro potrošnika. Trenutno povprečje menjave ponudnika storitev s prenosom telefonske številke v EU-ju je 8 dni. Najbolje se odrežejo Francija na področju fiksne telefonije, na področju mobilne pa Irska in Malta. V Estoniji menjava ponudnika fiksnih storitev traja do 30 dni, do 20 dni za mobilnega pa v Italiji in Slovaški. Za primerjavo je zanimiv podatek, da menjava ponudnika storitev s prenosom telefonske številke v Avstraliji traja vsega 2 uri. Zato zadani cilj en dan ne bi smel biti prevelik zalogaj.

4 Boljša zaščita podatkov in obvestila ob pojavu zlorab

Potrošniki načeloma zaupamo varnosti in zaščiti komunikacijskih storitev in verjamemo, da so naši ključni osebni podatki na varnem. Operaterji in ponudniki storitev bodo zavezani k obveščanju uporabnikov v realnem času, kadarkoli kdo nelegalno dostopa do njihovih podatkov ali če so ti kopirani ali izgubljeni kot posledica varnostne težave. To bo omogočilo, da se uporabniki ustrezno zavarujemo pred morebitnimi finančnimi posledicami ali krajami identitete, recimo s skrbnim nadzorovanjem stanja na bančnem računu. Možnost slabe publicitete ob morebitnem vdoru v sistem pa bo operaterje in ponudnike storitev prisilila, da bodo samoiniciativno več vlagali v varnost svojih omrežij in servisov.

Piše: Uroš Florjančič

uros.florjancic@mojmikro.si

Da zagotovi večjo preglednost, pravičnost, uporabnost in konkurenčnost, bo Evropska unija sprejela novo reformo EU-telekomov. Najočitneje se bo za potrošnike pokazalo sedem konkretnih sprememb:

1 Večja preglednost in boljša informiranost potrošnikov

Če želimo, da bodo potrošniki izbrali najboljšo možno ponudbo glede na svoje potrebe, jim je treba zagotoviti preglednejše informacije o cenah, tarifah in drugih pogojih uporabe. Evropska komisija tako predlaga, da se ponudniki storitev zavežejo, da takšne informacije objavijo na razumljiv in jasen način, ki omogoča pregledno primerjavo s konkurenco. Predlaga tudi, da potrošniške organizacije ali podjetja izdelajo uporabne interaktivne vodnike, ki bodo uporabnika usmerjali pri izbiri operaterja – če tega omenjeni ne storijo, je vodnike dolžen narediti nacionalni regulator

trga elektronskih storitev. Prav tako je slednji dolžan urediti pravila, ki zadevajo obliko in način izdaje teh informacij.

2 Širokopasovna povezava za vse

Evropska komisija v reformi predlaga smotnejšo uporabo radijskega spektra v EU-ju. To bo povečalo nabor in kakovost brezžičnih storitev, še zlasti na področju hitrih brezžičnih širokopasovnih povezav, ki dosežejo tudi manj poseljene zunajmestne predele. Komisija se še posebej zavzema za koordinacijo pristopov v EU-ju pri optimizaciji prostega radijskega spektra, ki bo nastal kot posledica prehoda z analogne na prizemeljsko digitalno televizijo DVB-T. Tako bo možna uvedba novih brezžičnih storitev in več radijskih in TV-kanalov, tudi tistih v HD-obliki. Radijski spekter je javna dobrina visoke ekonomske in socialne vrednosti, bolj ekonomična izraba lahko ogromno pripomore pri konkurenčnosti, inovativnosti in konkretnih ugodnosti uporabnikov v EU. Evropska komisija pričakuje za okoli 10 milijard

5 Boljši dostop za osebe s posebnimi zahtevami

Komisija bo zagotovila, da bodo naprave, kot so osebni računalniki, mobilni telefoni in druge elektronske naprave, prirejene za osebe s posebnimi zahtevami (slab sluh, vid ...). Uporabnikom bodo tako zagotovljeni pripomočki v obliki podnapisov na televiziji, zvočnih komentarjev ali pa bodo opremljeni z jezikom za gluhe. Komisija je drugega julija letos odprla javno debato na temo, kako pomagati omenjeni skupini ljudi (prirejani bančni avtomati, spletne strani ipd.). Ker bo do leta 2020 25 % EU-populacije starejše od 65 let, so omenjeni ukrepi nujni.

6 Zaščita osnovnih internetnih pravic

EU-komisija sodi, da je odprta arhitektura interneta ključnega pomena za informacijsko družbo. Meni, da bi morale biti naslednje pravice ključnega pomena za regulatorje pri vzpostavljanju pravil in omejevanju storitev: pravica, da uporabniki dostopajo do legalnih vsebin in jih distribuirajo, poganjajo aplikacije in povezujejo naprave po svoji izbiri. Tako predlaga pregled mehanizma, ki zadeva možne prepovedi oziroma omejitve pri izbiri uporabnikovih legalnih vsebin in aplikacij, tako da lahko uporabnik naredi informativno izbiro servisov in tako polno izkoristi ponujeno tehnologijo. V praksi bodo uporabniki dobili jasno in časovno točno informacijo s strani ponudnika storitev ali operaterja o možnih omejitvah in prepovedih, ki jih je dal za storitve uporabnika. To bo omogočilo, da uporabnik izbere ponudnika, ki se najbolj približa njihovim zahtevam. Kjer uporabniki ne bodo imeli alternative pri izbiri ponudnika, ta ne bo smel omejevati ali blokirati storitev ali dostopa.

7 Učinkovitejša uporaba številke 112 – EU-klica v sili

Komisija predlaga, da se izboljša dostop do številke 112 – EU-klica v sili. Še zlasti z izboljšano informacijo o lokaciji kličočega in informiranju javnosti o obstoju skupne številke 112 EU-klic v sili. Vsi ponudniki odhodnih klicev v javna telefonska omrežja, vključno z določenimi VoIP ponudniki, bodo zavezani, da ponudijo svojim uporabnikom dostopnost številke 112. To bo pohitrilo odzivnost pomoči 112 pri nesreče ali drugih nujnostih.

S sprejetjem reforme EU-telekomov, bomo uporabniki dejansko dobili preglednejši pogled na trenutno ponudbo na telekomunikacijskem trgu. Uporabniku bodo jasno predstavljene cene storitev, morebitne spremembe po določenem obdobju, omogočen bo hiter prehod h konkurenci, kar bo na dolgi rok zagotovilo boljšo kakovost in varnost storitev. Z boljšo izrabo radijskega spektra, predvsem tistega, ki bo ostal prost po ukinitvi analogne TV, bo zagotovljen širokopasovni dostop do omrežnih storitev vsem, tudi tistim na bolj oddaljenih lokacijah. Reforma bo olajšala uporabo telekomunikacijskih storitev tudi uporabnikom s posebnimi potrebami, z boljšo obveščenostjo o možnosti »112 – EU klic v sili« pa bo poskrbljeno tudi za varnost na drugih področjih. ●

Spregledan modrozobi profil

Bluetooth, brezžični standard povezovanja na kratke razdalje, si počasi, a vztrajno vendarle pridobiva sloves, ki so mu ga napovedovali že ob predstavitvi.

Piše: Boštjan Okorn
bostjan.okorn@mojmikro.si

enostavimo: SAP naredi isto, kot bi uporabnik, če bi kartico SIM vzel iz telefona in jo vtaknil v režo na prostoročni napravi.

Jasno je, da se po začetnem spoznavanju obe napravi povežeta samodejno, prenos poteka celo med klicanjem. Tako uporabnik nima nobenega odgovora več, da ne uporablja prostoročne naprave, ko je v avtomobilu, saj je edina zahteva ta, da je na telefonu vključen Bluetooth in da sta napravi že spoznani. Še več: ker je povezava prenesena v novi telefon, uporabnikov ne porablja ener-

Sprejeli ga niso samo v svetu mobilnih telefonov, pač pa je postal zanimiva alternativa tudi v zabavni elektroniki in računalništvu. Uporabljamo ga predvsem za pošiljanje podatkov (namesto nerodne infrardeče povezave), pa tudi za komunikacijo med dvema napravama, najsi bo mobilnikoma, mobilnikom in slušalkami ali med predvajalnikom glasbe in zvočnikom. Bluetooth v resnici ni eden, saj je **znotraj standarda določenih več različnih profilov**, ki zožijo možna področja uporabe. Med profili, za katere bi mirno lahko rekli, da so zapostavljeni, sodi SIM Access Profile – s kratico SAP.

ZMOGLJIVEJŠE PROSTOROČNO TELEFONIRANJE

Kmalu po predstavitvi smo uporabniki Bluetooth največkrat uporabljali pri prostoročnem telefoniranju. Žične slušalke so v avtomobilu, pa tudi sicer, nerodne, zato pride še kako prav, da med slušalko in telefonom ni nobene fizične povezave. Ob tem se moramo spomniti še na nerodne in prav nič lične prostoročne vgradnje, ki so po vstavitvi telefona omogočale telefoniranje preko radijskih zvočnikov. Če nič drugega, so jih uporabniki začeli zavračati, ker omogočajo zgolj uporabo določenih telefonov.

SAP bi zato pravzaprav moral uspeti, saj je naloga tega profila ravno tisto, česar dva, ki ju uporabljamo pri telefoniranju po slušalki (handset ali handsfree) ne omogočata: prenesti vse, kar imamo v telefonu, vključno z radijskim delom na prostoročno napravo. V tem primeru ne gre samo za vmesnik, ampak je prostoročna naprava v resnici **mobilni telefon brez reže za kartico SIM** – SAP namreč omogoča tej napravi, da vse potrebne podatke za povezavo v omrežje **pridobi iz kartice SIM, ki je v telefonu**. Če malo po-

Profil SAP omogoča napravi za prostoročno telefoniranje, da vse potrebne podatke za povezavo v omrežje pridobi iz kartice SIM, ki je v telefonu.

gije, hkrati pa je boljša tudi zveza, ker prostoročna naprava v avtomobilu signal sprejema preko zunanje antene. Takšno napravo bi si zato morali omisliti vsi, ki jih skrbi zaradi morebitnih **negativnih učinkov sevanja mobilnih telefonov**.

KAVELJ 22

Obstaja pa vsaj ena težava in ta ni povezana samo s ceno prostoročnih naprav, ki podpirajo profil SAP: na trgu je **zelo malo mobilnikov, ki bi poznali povezovanje SAP**. Še največ je na tem področju naredila Nokia, kjer ga podpirajo praktično vsi novejši mobilniki, veliko modelov ima tudi Samsung, nekaj Motorola in LG, Sony Ericssonu, od koder sta prišla očeta Bluetootha, pa SAP ostaja neznanca. Slaba je tudi marketinška podpora, saj večina uporabnikov za to možnost sploh ne ve, hkrati pa bi lahko več naredila tudi avtomobilska industrija.

Glede na to, da ima mobilnik danes v žepu pravzaprav vsak, ne bi bilo nič narobe, če bi bili širše in za ugodnejšo ceno dobavljivi avtoradii, ki poleg MP3-predvajalnika zmorejo tudi telefonsko funkcionalnost in so povezani z zunanjo anteno. Včasih se zdi neverjetno, da nihče ne zna narediti tako majhnega, a pomembnega koraka v prihodnost. ●

Ni vse IT-zlato ...

Resnici na ljubo so si vsi bolj kot ne podobni, čeprav tega ne želijo priznati na glas. Ne preseneča niti dejstvo, da je po več letih obetavnih napovedi veliko uporabnikov počasi že naveličanih vseh »novosti«, ki se po treznem razmisleku pogosto pokažejo le kot cesarjeva nova oblačila ...

Piše: **Evan Ambroz**
 evan.ambroz@mojmikro.si

Če tako ali drugače sledite področju telekomunikacij, natančneje segmentu sistemov **PBX** (po domače: **telefon-skih central**), ste v zadnjih letih morda postali do neke mere zdolgočaseni. Predstavitveni dogodki so običajno usmerjeni v prihajajoče trende, ki največkrat ne dopuščajo pomislekov o morebitnih stranpoteh. Morebitnih slepih ulic seveda ne omenja nihče, vsekakor ne preveč naglas, je pa vsekakor zanimivo vzeti v roke nekaj let stare propagandne materiale različnih proizvajalcev. Tipičen primer je uporaba protokola **H.323**, ki ga tudi še do pred kratkim najbolj vneti zagovorniki v resnih strokovnih debatah danes praktično niti ne omenijo več. Žal pa je pravih novosti, ki bi bile zanimive (in uporabne) relativno malo. Po letih predstavitev in govorih na temo naprednejših komunikacij počasi prihajajo v prakso izdelka s področja **poenotenih komunikacij** (unified communications – UC), čeprav zaradi pretežnega teoretiziranja marsikdo še vedno ne razume, kaj naj bi pravzaprav vse skupaj pomenilo v praksi.

POENOTENO SPOROČANJE IN DODATNE STORITVE

Zato je morda najlažje stopiti korak nazaj, se pravi do storitev, ki jih zajamemo s skupnim pojmom poenoteno sporočanje (Unified Messaging – UM). Preprosto bi lahko tovrstno integracijo opisali kot integracijo sporočil **govorne pošte, e-pošte in faksa v enem okolju** (npr. MS Outlook). Tovrstna integracija je nesporno zanimiva in v marsikaterem okolju tudi nadvse uporabna. Iz znanega okolja lahko preprosto in hitro komuniciramo na ustaljen način. Edina težava se lahko pojavi na popolnoma netehničnem področju, saj je treba novemu načinu komuniciranja največkrat **prilagoditi tudi delovne procese**. Če za trenutek ostanemo še pri

tovrstnih storitvah, se prej ali pozneje ustavimo pri denarju oziroma **stroških vpeljave in vzdrževanja** nove storitve.

Dejstvo je, da so proizvajalci in trgovci s telekomunikacijsko opremo svoj pristop drastično spremenili. Če so pred leti uspešno prodajali telekomunikacije »na kilo« (se pravi strojno opremo), je danes drugače. Telekomunikacijske opreme ne želijo prodati tako kot prej, temveč v **rešitvah**, ki naj

«*Če so proizvajalci in trgovci s telekomunikacijsko opremo pred leti uspešno prodajali telekomunikacije »na kilo«, jo danes želijo v rešitvah, ki naj bi reševale težave uporabnikov.*»

bi reševale težave uporabnikov. Telekomunikacijska oprema tako pride do kupcev po včasih skoraj nerazumno nizkih cenah. To pa je lahko le vstopnica skozi stranska vrata, ki omogoča ponudniku **naknadne posle** za odpiranje kupcu posameznih že dodanih funkcionalnosti, ki so **licenčno omejene**. To je popolnoma legitimno in razumljivo, a licenčna politika je včasih bolj dodelana kot sama funkcionalnost, ki je z njo omogočena. Drugi strošek, ki je za finance uporabnika še bolj boleč, je povezan s storitvijo **vzdrževanja** – žal se neredko zgodi, da poskušajo ponudniki storitev (stroške) nategovati kot elastiko preko razumljivih mej. Na podlagi navedenega je jasno, da se strokovno osebje, tudi

če samo ne izvaja vzdrževanja, nujno plača samo iz prihrankov pri znižanju mesečnih stroškov vzdrževanja. Vsekakor pa je nesmiselno nasedati pravilu, da je treba skozi stroške vzdrževanja sistem še enkrat plačati v sedmih do desetih letih. Kakorkoli že, če vam to zgodbo poskušajo prodati, je vsekakor smiselno razmisliti o stroških storitve **Centrex**, ki je roko na srce, **najem funkcionalnosti virtualnega PBX sistema**.

PIRAMIDA UPORABNIKOV

Vrnimo se torej na področje storitev. Več ko je naprednejših storitev, ožja je piramida uporabnikov. Pred časom je kolega omenil delitev uporabnikov, ki se zdi smiselna. V povprečju naj bi bilo danes največ tako imenovanih **»navadnih«** uporabnikov (v okviru sistema PBX uporabljajo le telefonski aparat), katerih vrednost stroškov bo na dolgi rok nesporno padala. **Naprednejši** uporabniki danes uporabljajo storitve s področja UM, njihovi stroški pa naj bi v srednjeročnem obdobju ostali nespremenjeni.

Telekomunikacijska oprema pride do kupcev po včasih skoraj nerazumno nizkih cenah. To pa je lahko le vstopnica skozi stranska vrata, ki omogoča ponudniku naknadne posle na podlagi licenčne politike ali storitev vzdrževanja.

Smetano naj bi ponudniki pobrali pri **najzahtevnejših** uporabnikih, ki želijo uporabljati vse ali čim več storitev s področja UM. Stroški zagona in vzdrževanja njihovih storitev naj bi dolgoročno celo naraščali. Sami pred sabo moramo torej razčistiti, kaj v resnici potrebujemo in česa ne.

S prehodom v svet univerzalne komunikiranja dobimo možnosti, ki smo jih vajeni pri različnih odjemalcih komunikacije za P2P (npr. Skype, MSN Messenger). Skozi oči končnega uporabnika pa je edina bistvena razlika v tem, da so tovrstni odjemalci povezani z obstoječim telekomunikacijskim sistemom oziroma s hišno telefonsko centralo. Morda moramo počakati še kakšno generacijo, ki bo prepričana, da ne more živeti brez tovrstnih odjemalcev. Sam pa za zdaj brez težav shajam brez njih ob misli,

da je po potrebi možnosti pogovornega okna (chat), skupne rabe dokumentov in še česa lahko pridobimo tudi na drugačne načine.

RAZVOJ KLICNIH CENTROV

Pomembno mesto na segmentu telekomunikacijske opreme zasedajo danes tudi različne vrste klicnih centrov. Če je bilo še pred nekaj leti moderno postaviti določen tip klicnega centra (odhodni, dohodni), omenjanje tega pojma danes deluje zastarelo. Klicni centri so se prelevili v tako imenovane **kontaktne centre**, saj podjetje ali deli podjetja komunicirajo s svojo okolico na **različne načine**. Govor je le eden od njih. Odpiranje okna, ki že takoj zajame določene podatke o sistemu, ki kliče ter jih poveže z morebitnimi vnosi v podatkovni zbirki, je le prvi korak. Bistvo današnjega

klicnega centra (oprostite, kontaktnega centra) naj ne bi bilo več obdelovanje klicev, temveč središče sodelovanja med uporabnikom, ki potrebuje informacije, osebo v centru ter strokovnjaka, ki ponudi dodatno pomoč, ko je to treba. Tak način je za uporabnika prijaznejši, saj mu ni treba svojih težav razlagati večkrat. Zelo mi je všeč slogan, ki se vse pogosteje omenja – da celotno podjetje postaja velik klicni/kontaktni center ...

Žal pa tu obstaja nekaj skritih malenkosti. Tudi klicni centri se ne prodajajo na kilo. Osnovne funkcionalnosti ponujajo največkrat že proizvajalci telekomunikacijske opreme. A če boste njihovo aplikacijo želeli povezati

Pred vpeljavo posamezne storitve premislite o številu uporabnikov, stroških vzdrževanja in morebitnih stroških nadgradnje sistema kakor tudi o možnosti nakupa storitev za določeno obdobje in uvajanju v paketi.

z zunanjo, boste potrebovali naprednejšo in dražjo različico, saj bi s kančkom cinizma lahko dejali, da je pač treba nadomestiti izgubljeni dohodek. Od prej omenjene obdelave klicev naj bi bila vse pomembnejša vloga tovrstnih centrov obdelava procesov. Zato je (smiselno) glede na potrebe uporabnika tovrstni sistem nadgraditi tudi s programsko opremo, ki omogoča **obdelavo komunikacije na podlagi kriterijev**, kot so analiza dinamike govora, zaznavanje ključnih besed ...

SKRITE PASTI

Lahko bi nadaljevali tudi z drugimi primeri. Svet sodobnih telekomunikacij za poslovne namene je poln skritih pastí. Pred vpeljavo posamezne storitve je smiselno premisliti o **številu uporabnikov, stroških vzdrževanja** in morebitnih stroških **nadgradnje** sistema. Prav slednji lahko pomenijo veliko oviro, saj ni nič neobičajnega, da boste zaradi storitve (integracije telefonije in računalnika), ki bo vidna »le na informacijskem delu« prisiljeni v nadgradnjo telekomunikacijskega dela. Nova različica pač ne podpira programske različice, ki je že nekaj let v vaši telefonski centrali. Ko boste čez leto ali dve želeli vpeljati novo storitev, se lahko zgodba ponovi.

Iz navedenega sledi, da je dobro razmisliti o **storitvah za določeno obdobje** in jih vpeljevati v **paketi**. Drugo je seveda, koliko denarja imamo na voljo za določeno obdobje, zato smo največkrat prisiljeni v **delne rešitve** (npr. letos le faks strežnik). Vse skupaj precej spominja na rek: »Psi lajajo, karavana gre naprej.« Prednosti novih sistemov so nesporne, saj jih (največkrat) lažje povezujemo – ali pa tudi ne, saj so kljub pregovorni odprtosti sistemov ti lahko namerno omejeni (licenca). V boju za prevlado je trenutno zmagovalec **SIP**, a to končnega uporabnika niti ne zanima. Precej EPP-ja o novih tehnologijah in prihrankih se je pokazalo kot prazne obljube, saj se prihranki na račun strojne opreme prevečkrat prelijejo v stroške za nakup licenc. Novi trendi se kažejo v smeri, da je pač za kompleksnejše storitve treba plačati več. Bolj kot možnost izbora pa me skrbi, da postaja vse prevečkrat vprašljiva kakovost osnovne storitve – govora.

A promotional image for Spider-Man 3. It features a close-up of Spider-Man's red and black suit, with his right hand raised. The background shows a cityscape at sunset, with the Empire State Building prominent. The HBO logo is in the top right corner.

HBO®

Spider-Man, Character™, © 2007 Marvel Characters, Inc. Spider-Man 3, the Movie © 2007 Columbia Pictures Industries, Inc. Vse pravice pridržane.

Nikoli ne zamudite akcije

... z upc digitalno televizijo.

S pomočjo digitalnega video snemalnika lahko z enim samim pritiskom na gumb posnamete vaše najljubše oddaje, filme, tekme in si jih ogledate, kadarkoli želite. Novi digitalni paketi Trojček z digitalno televizijo že od 25 €*.

**Spiderman 3 na HBO
od 26. oktobra dalje.**

Preprosto za vsakogar.
080 22 88
www.upc.si

DIGITALNI
TROJČEK ŽE OD

25 €*

upc

tv internet telefon

*Možnost doplačila za digitalni video snemalnik 4 € na mesec.

Priklope bomo izvajali, kjer je to tehnično izvedljivo.
© 2008 UPC Telemach. Vse pravice pridržane.